

koleopterologów, którzy skorzystali z uwag i informacji tak doświadczonych specjalistów, jak prof. Jerzy Pawłowski i doc. Andrzej Warchałowski. Byłoby wskazane, by w przyszłości w tego typu sympozjach jeszcze bardziej pogłębić tematy, a będzie to możliwe w przypadku większego udziału doświadczonych entomologów, których na następne sympozjum, zaplanowane na koniec maja w przyszłym roku do Krynicy, serdecznie zapraszamy.

Antoni Kuśka

X Międzynarodowe Sympozjum Entomofaunistyki Europy Środkowej W Budapeszcie (16–20 VIII 1983 r.)

X Sympozjum zostało zorganizowane przez 12-osobowy Węgierski Komitet Organizacyjny SIEEC, którego prezydium stanowili: dr Zoltan Kaszab (przewodniczący), dr Tibor Jermy (wiceprzewodniczący) i dr Sebő Endrődi (sekretarz). Komitet ten ściśle współpracował ze Stałym Międzynarodowym Komitetem SIEEC skupiającym przedstawicieli 10 państw: Austrii, Czechosłowacji, Jugosławii, NRD, Polski, RFN, Rumunii, Szwajcarii, Węgier i ZSRR.

Fot. 1. Prezydium X Międzynarodowego Sympozjum Entomofaunistycznego Europy Środkowej w czasie otwarcia obrad w sali kolumnowej prezydium Węgierskiej Akademii Nauk w Budapeszcie. Od lewej: W. Sauter (Szwajcaria), G. Scherer (RFN), W. Dunger (NRD), I. K. Łopatin (ZSRR), T. Jermy (Węgry), Z. Kaszab (Węgry), F. P. Müller (NRD), H. Aspöck (Austria), Cz. Kania (Polska), M. A. Ienistea (Rumunia)

Obrady odbywały się w Budapeszcie w gmachu prezydium Węgierskiej Akademii Nauk. Otwarcia sympozjum dokonał przewodniczący Stałego Komitetu SIEEC, dyrektor Muzeum Przyrodniczego WAN, dr Z. Kaszab, członek rzeczywisty WAN, przedstawiając krótki rys historyczny osiągnięć w zakresie entomofaunistyki Europy Środkowej od pierwszego (w 1966 r.) aż do obecnego (jubileuszowego) sympozjum. Następnie podano do wiadomości decyzję Komitetu o nadaniu dwóm wybitnym entomologom-faunistom medali „In Scientia Entomofaunistica Excellenti”. Nagrodzeni zostali dr H. Kutter (Szwajcaria) oraz prof. Henryk Szelegiewicz (Polska), zmarły 29 stycznia 1983 r.

Fot. 2. Przewodniczący Stałego Międzynarodowego Komitetu Sympozjów Entomofaunistycznych Europy Środkowej dr Zoltan Kaszab, przekazuje prof. Czesławowi Kani medal „In Scientia Entomofaunistica Excellenti”, którym nagrodzony został zmarły prof. Henryk Szelegiewicz

Przedstawiono obszernie biografie i osiągnięcia naukowe obu uczonych. Prof. dr Willi Sauter (Zurich) scharakteryzował sylwetkę dra H. Kuttera. Po scharakteryzowaniu przez prof. Czesława Kanię (Wrocław) osiągnięć zmarłego prof. H. Szelegiewicza, wystąpił znany afidolog prof. Fritz-Paul Müller (Rostock), który w serdecznych słowach omówił swe wieloletnie kontakty naukowe i przyjacielskie z prof. Szelegiewiczem.

Austriackie Towarzystwo Entomologiczne, ustanawiając nagrodę za wybitne osiągnięcia w zakresie lepidopterologii — „Medal im. Ignatza Schiffermüllera”, jako pierwszemu w historii nadało go w 1981 r. prof. Józefowi Razowskiemu (Zakład Zoologii Systematycznej i Doświadczalnej PAN w Krakowie). Obrady plenarne X Sympozjum były doskonałą okazją do podkreślenia osiągnięć prof. J. Razowskiego w zakresie fauny *Tortricoidea*, zwłaszcza *Cochylidae*, co w swoich wystąpieniach

Fot. 3. Medal za zasługi w badaniach entomofaunistycznych Europy Środkowej, którym Staly Międzynarodowy Komitet SIEEC nagroził prof. Henryka Szelegiewicza. Awers — *Scarabaeus sacer* L. i napis „Symposium Internationale Entomofaunisticum Europae Centralis”, rewers — Henryk Szelegiewicz 1983 „In Scientia Entomofaunistica Excellenti”

wyrazili: sekretarz ATE doc. Hans Malicky (Lunz) oraz członek zagraniczny ATE dr László Gozmány (Budapeszt). Ze względu na nieobecność na sympozjum prof. Razowskiego nagrodę odebrał prof. Cz. Kania.

W drugiej części pierwszego posiedzenia plenarnego zostały wygłoszone 4 referaty: „Zróznicowanie geograficzne spektrów roślin żywicielskich owadów roślinożernych” — H. Zwölfer (RFN), „Uwagi o przyczynach i pochodzeniu monofagizmu u owadów” — B. Klausnitzer (NRD), „O ewolucji w układzie owad—roślina” — T. Jermy (WRL), „Falszowanie sygnałów jako strategia zapylania storczyków z rodzaju *Ophrys* (Orchidaceae) przez owady” — H. Paulus i C. Gack (RFN).

W czasie sympozjum wygłoszono w sekcjach 149 referatów, w tym 105 dotyczących tematów podstawowych (w dwóch głównych sekcjach), oraz 8 referatów dotyczących *Thysanoptera* (odrębna sekcja) i 36 traktujących o *Coccoidea*. Te ostatnie stanowiły przedmiot obrad specjalnych, odbywających się w ramach sympozjum entomofaunistycznego, IV Międzynarodowego Spotkania Kokcydologów dedykowanego prof. A. S. Balachowsky'emu, członkowi Francuskiej Akademii Nauk. Ze względu na specyfikę tych zagadnień zostaną one omówione w oddzielnym artykule przez doc. J. Koteję. Obradom sekcji przewodniczyli m. in. uczestnicy z Polski: prof. Cz. Kania, doc. A. Warchałowski i doc. J. Koteja. Oficjalnym językiem obrad był niemiecki; wyjątkowo nieznaczna część referatów została wygłoszona w języku angielskim.

Szczegółowa tematyka referatów wygłoszonych w poszczególnych sekcjach była bardzo rozległa i stąd trudności w jej przedstawieniu. Zainteresowanych szczegółami odsyłam do wydrukowanych streszczeń referatów, które otrzymali wszyscy uczestnicy sympozjum („Auszüge der Vorträge des X. Internationalen Symposiums für die Entomofaunistik Mitteleuropas”, Budapest 1983, ss. 85). Ograniczę się więc tylko do podania ogólnych kierunków omawianych problemów.

Podstawowa tematyka referatów dotyczyła zagadnienia „Owady i rośliny”. W jej ramach mieściły się takie zagadnienia zbiorowe, jak: a) Arealy rozszedlenia owadów w odniesieniu do flory Europy Środkowej, b) Specjalizacja pokarmowa owadów fitofagicznych, c) Kwiaty i owady, d) Zagadnienia różnorodności składu

gatunkowego owadów fitofagicznych. Dodatkowo, na sympozjum, uwzględniono także tzw. „wolne tematy”, nawiązujące do zagadnień faunistycznych, zoogeograficznych i ekologicznych wielu owadów Europy Środkowej.

Udział przedstawicieli Polski w przedstawionych na sympozjum referatach był dość znaczny i obejmował 11 zagadnień: dr A. Borkowski (Jelenia Góra) — „Historia i aktualny stan badań entomologicznych w Karkonoszach”, dr L. Borowiec (Wrocław) — „Stonkowate (*Col.*, *Chrysomelidae*) terenów kserotermicznych w południowej Polsce”, doc. Z. Ciesielska (Kraków) — „Wzajemne związki troficzne w zbiornikach larw muchówek na bagnistych torfach”, dr M. Dylewska (Kraków) — „Żądłowki (*Hym.*, *Apoidea*) Ojcowskiego Parku Narodowego”, dr A. Dziejicka (Kraków) — „Zmienność gruczołów parapłciowych u samic *Aulacaspis rosae* Bouché (*Hom.*, *Coccoidea*, *Diaspididae*)”, doc. T. Kaźmierczak (Kraków) — „Europejskie *Rhyssini* (*Hym.*, *Ichneumonidae*)”, doc. J. Koteja (Kraków) — „Filogeneza *Coccinea* (*Homoptera*)”, dr J. Szyszko (Warszawa) — „Analizy biegaczowatych (*Col.*, *Carabidae*) bytujących w środowisku lasu sosnowego w Polsce”, doc. C. Tomaszewski i in. (Łódź) — „Pokarm jako czynnik selekcji u *Biston betularia* (L.) (*Lepidoptera*)”, doc. A. Warchałowski (Wrocław) — „Arealy rozszedlenia środkowoeuropejskich *Clytrinae* i *Clyptocephalinae* (*Col.*, *Chrysomelidae*) w odniesieniu do stonków fitosocjologicznych zachodniej Palearktyki”.

Na posiedzeniu plenarnym zamykającym obrady sympozjum przyjęto rezolucję omawiającą jego przebieg i określającą najważniejsze zadania na najbliższą przyszłość. Należą do nich m. in.: konieczność dalszego rozwoju współpracy międzynarodowej w zakresie badań faunistycznych, taksonomicznych i ekologicznych nad owadami, organizowanie w przyszłości w ramach sympozjów entomofaunistycznych wyodrębnionych tematycznie konferencji specjalistycznych związanych z entomofaunistyką, ale traktujących te zagadnienia w skali ogólnoeuropejskiej (tak jak np. na X Sympozjum — IV Międzynarodowe Spotkanie Kokcydologów), konieczność pomocy zespołów specjalistów z poszczególnych krajów w opracowywaniu serii wydawniczych z zakresu systematyki i taksonomii owadów w obrębie jednego kraju lub większych regionów zoogeograficznych.

Program sympozjum był bardzo urozmaicony. W godzinach wieczornych drugiego dnia obrad, w sali lustrzanej hotelu „Gellert” zorganizowano spotkanie towarzyskie uczestników sympozjum. W trzecim dniu sympozjum (przerwa w obradach) odbyły się — dla poszczególnych grup zainteresowań — całodzienne autokarowe wycieczki entomologiczne: jedna nad Balaton w okolicy półwyspu Tihany, druga na tereny Niziny Węgierskiej w okolicy miejscowości Bugac, obie z możliwością zbierania owadów w terenie. Przedpołudnie ostatniego dnia sympozjum poświęcono na krótkie wycieczki entomologiczne wyłącznie w celu zbierania owadów.

Na jubileuszowe sympozjum entomofaunistyczne przybyło ponad 300 uczestników nie tylko z krajów Europy Środkowej, ale także i z innych krajów zainteresowanych fauną owadów tego regionu (Arabska Republika Egiptu, Australia, Bułgaria, Chińska Republika Ludowa, Finlandia, Francja, Grecja, Holandia, Izrael, USA, Wielka Brytania). Z Polski w sympozjum uczestniczyło ponad 20 osób, reprezentujących główne ośrodki naukowe Krakowa, Łodzi, Poznania, Warszawy i Wrocławia.

Sympozjum zostało zorganizowane interesująco i bardzo sprawnie, z typową węgierską serdecznością i gościnnością. Uczestnikom, których doniesienia naukowe nie znalazły się w programie obrad sekcji, umożliwiono przedstawienie wyników na sesji plakatowej (posterowej). Jednak wystrój sal i korytarzy starego zabytkowego budynku, w którym odbywały się obrady, nie stwarzał warunków do właści-

wego przebiegu sesji plakatowej. Nie zapomniano także o stoisku z okolicznościowym kasownikiem pocztowym. Uczestnicy sympozjum mogli zapoznać się z przebogatymi zbiorami systematycznymi owadów, znajdującymi się w Dziale Zoologii Muzeum Przyrodniczego WAN, oraz zwiedzić Dział Zoologii Rolniczej Instytutu Badawczego Ochrony Roślin w Budapeszcie.

W czasie trwania sympozjum odbyły się dwa posiedzenia Stałego Komitetu Międzynarodowych Sympozjów Entomofaunistycznych Europy Środkowej, którym przewodniczył dr Z. Kaszab. W posiedzeniach wzięli udział przedstawiciele 10 państw uczestniczących w pracach komitetu, w tym z Polski tylko autor niniejszego artykułu.

Zatwierdzono zmiany w składzie osobowym komitetu. Uczczono pamięć zmarłego prof. Henryka Szelegiewicza (Warszawa), który był jednym ze stałych przedstawicieli PRL w tym komitecie. Na zwolnione miejsce zaakceptowano kandydaturę doc. Bohdana Pisarskiego, dyrektora Instytutu Zoologii PAN w Warszawie. Na miejsce ustępującego ze względów zdrowotnych i podeszły wiek przedstawiciela RFN, dra Waltera Forstera (Monachium), zaakceptowano kandydaturę dra W. Dürera (Monachium).

Po przedyskutowaniu i wprowadzeniu znacznych poprawek zaakceptowano projekt rezolucji X Sympozjum, który został przedstawiony uczestnikom na posiedzeniu plenarnym zamykającym obrady sympozjum. Ponieważ nie przewiduje się, jak zwykle dotychczas bywało, zorganizowania w roku poprzedzającym następnego sympozjum posiedzenia Stałego Komitetu Międzynarodowego SIEEC, dlatego postanowiono, aby głosowanie na kandydatów do medalu „In Scientia Entomofaunistica Excellentii” w 1985 r. odbyło się korespondencyjnie.

Przyjęto propozycję przedłożoną przez przedstawiciela NRD docenta Bernharda Klausnitzera (Lipsk), aby XI Sympozjum odbyło się w 1985 r. w NRD. Miejscem obrad będzie prawdopodobnie Gotha w Turynii. Tematem wiodącym tego sympozjum mają być owady w krajobrazie dużych miast i terenów przemysłowych.

Czesław Kania

IV Międzynarodowe Sympozjum Kokcidologii w Budapeszcie (15–20 VIII 1983 r.)

W obradach samodzielnej Sekcji Kokcidologii zorganizowanej przy X Międzynarodowym Sympozjum Entomofaunistyki Europy Środkowej (SIEEC X) w Budapeszcie (15–20 VIII 1983 r.) brało udział 35 osób, a do 65 wysłaliśmy okolicznościowe pocztówki. Wynika z tego, że 100 entomologów na świecie zajmuje się czerwcami. Budapesztańskie spotkanie, pod hasłem „Fourth International Symposium on Coccidology”, było kontynuacją różnych nieoficjalnych i oficjalnych zebrań kokcidologów, zwykle przy okazji większych kongresów entomologicznych (w 1976 r. w Waszyngtonie, w 1980 r. w Kyoto). W dotychczasowych spotkaniach brała udział mała liczba osób, a reprezentacja była mała i dość jednostronna. Budapeszt był miejscem dostępnym tak dla przedstawicieli Wschodu, jak i Zachodu. To zadecydowało w niemałej mierze o sukcesie tego spotkania.

W sympozjum uczestniczyły delegacje 15 państw, najliczniejsze (5–6 osób) ze Związku Radzieckiego i Stanów Zjednoczonych, i po 1–3 przedstawicieli z Wielkiej Brytanii, RFN, Francji, Włoch, Grecji, Egiptu, Izraela, NRD, Węgier, Polski, Indii, Chin i Australii.